

hkrati znake oficijalnega kaznivega dejanja, sodi sodišče to dejanje zgolj po določbah §§ 234., 266. k. p. ter ne izreče disciplinske kazni, ker je takojšnja kazenska obsodba povračilo tako za kaznivo dejanje kakor za nerednost. Če pa ima nepristojno vedenje znake kaznivega dejanja, ki se preganja na zasebno tožbo ali na predlog, se sme storilec kaznovati z redovno kaznijo, dasi si je prizadeti pridržal pravico pregona za pozneje ali dasi se je odrekel tožbi (§ 234., drugi odst. k. p.). Redovna kazen po §§ 229.—231. k. p. seveda ne konzumira³⁹ kaznivega dejanja razžalitve (§ 297., k. z.), dasi govorita določbi §§ 229., 230. k. p. o redovnih kaznih za razžalitve; zakon pa ne smatra teh žalitev za privilegirano, temveč za kvalificirano dejanje, ker se je zgodilo med sodno razpravo, torej na kraju, kjer je potrebna posebna dostojnost.

Književna poročila.

Dr. Subotić M. Dušan: Šest osnovnih problema krivičnog prava. Beograd, izdavačka knjižarnica Gece Kona, 1933. Str. 148.

Pisatelj oznanjene knjige je danes predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu, bil je pa že v redakcijski komisiji za izdelavo načrta kazenskega zakonika iz l. 1910. ter je ostal v njej dotlej, da je kot minister pravde predložil vladni predlog za enotni kazenski zakonik narodni skupščini (3. novembra 1927). Poslej pa, zlasti pri zadnji redakciji iz l. 1929., ni bil osebno udeležen. Iz tega se vidi, da je pač eden izmed tistih oseb, ki je upravičen v mnogočem dati redakcijsko-avtentična pojasnila, da pa ima vendar le svobodne roke — za kritično presojevanje tega, kar je na kraju krajev nastalo. Naprošen od Kolarčevega narodnega vseučilišča, imel je od 8. marca do 10. aprila 1933 šestero predavanj, ki je bilo vsako posvečeno posebnemu problemu kazenskega prava. Ob sklepu svoje knjige je pisatelj sam povedal, da so imela njegova predavanja velik uspeh. Mi bi to radi verjeli, tudi če tega ne bi bil sam navedel; saj sta jamčila za uspeh tako osebnost predavatelja, kakor tudi imenitnost predmeta predavanj. Sedaj leže ta predavanja v obliki knjige pred nami, postala so predmet proučevanja in dostopna za presojo tudi znanstvenikom. Razdelitvi vse snovi na osnovne probleme: kaznivo dejanje; storilec kaznivega dejanja; kazenska odgovornost; kazni, njih svrha in izvršitev; očuvalne odredbe in njih izvršitev; maloletniki in njihov pravni položaj v kazenskem pravu, ni ničesar prigovarjati; tudi razvrstitev je logična in pravilna. Vidi se, da je Subotić hodil namenoma svojga pota, pri tem pa pazil, da se drži obče razumljivega razlaganja za povprečnega inteligenta, ki ni pravnik. Na dlani leži, da v kratko odmerjenem času za vsako predavanje ni mogel biti izčrpen. Dovolj mu je bilo, da je predočil

³⁹ Lohsing 388, nasprotno Finger II. 1914.—266.

glavne poteze problema. Tako moramo razumeti, da je preskočil celo vrsto kriminalnopravnih teorij in se na str. 6. omejil na skrajna stožera: klasično in pozitivistično šolo, pa šele pozneje (str. 91., 90.) vpletel sociološko in neoklasično šolo. Tudi o usodi prekrškov je rajši opustil razlaganje, a mogel bi vsaj načelno rešitev omeniti (gl. str. 17). Najkočljivejše vprašanje o modernem pojmovanju kazenskopravne odgovornosti je razpravljaval raz stališče sedajšnje in polpretekle književnosti, ipak pogrešamo vsaj majhnega upoštevanja najmodernejših vprašanj glede očitavnosti kaznivega dejanja (Vorwerfbarkeit) in glede nemožnosti, misliti o storilcu, da bi mogel drugače postopati, nego je (Unzumutbarkeit). Ako bi bil te fine razlike glede odgovornosti upošteval, ne bi bil mogel priti do zaključka, da sta pojma »sposobnost za shvatanje prirode i značaja samog krivičnog dela« pa »mogućnost da se po tom shvatanju radi« — sinonima (str. 66). Čudno zveni trditev, da se ne da zgodovinsko ugotoviti »postanak odnosno početak izricanja kazne« (str. 70), ko pa je avtor pozneje (str. 75., 83., 84.) dal sam mnogo prav lepih prikazov o zgodovini postanka kazni te ali one vrste. V tem poglavju se kaže ideologija pisčeva v luči klasicizma; to ni noben očitek, ali v modernem pravu ne prevladuje »korisno primenjena pravičnost«, nego »moment pravno zaščitne funkcije kazni« (rechtliche Schutzstrafe). Prav bi pa bilo, da bi bil predavatelj pokazal na dejstvo, da se zahteva od modernih penologov ustanovitev enotne, nediferencirane kazni (Einheitsstrafe). Glede izvrševanja kazni na prostosti bi slušatelj predavanja gotovo zaznamal neomenjeni sistem po vzorcu kaznilnice v Elmiri. Pri očevalnih odredbah ni točno, da je njih duševni oče prof. Aschaffenburg, ki je izdal svojo obče znano knjigo l. 1902.; tu se godi krivica prof. Stoossu, ki je ta institut predlagal že skoro 10 let poprej v načrtu za švicarski kazenski zakonik. Na str. 100. je govora o značilni potezi kazenskega zakonika za sovjetsko republiko, »ki stavlja interes države iznad vsega«; tu bi morala priti dodatna objasnitev, da je država mišljena kot zajednica proletarcev, da pa interesi buržujev nikakor niso dovoljno upoštevani. Pri problemu o kaznovanju mlajših maloletnikov pogrešamo poudarka, da pride do obtožnice in do ustne razprave edino le tedaj, če naj se spravi mlajši maloletnik v državni (ne pa privatni) zavod za popljšanje.

Če smo tu zabeležili neke stvari, ki izgledajo kot pomisleki, naj omenimo še nekoliko drugih, ki jih je Subotić pogumno in popolnoma pravilno iznesel, pa jih prav radi podpišemo z obema rokama: Vse graje vredno je, da kaže kazenski zakon premalo ostrosti zoper utaje državnih uslužbencev (str. 22.); da so določbe glede pogojne obsodbe tako blage, »da se njima počineje ugrožavati državni avtoritet« (str. 93.); da se začasno izvršujejo očevalne odredbe z utesnitvijo osebne prostosti — v zavodih za kaznjence (str. 117.). Objektivna kritika od tako ugledne strani kakor je pisatelj te knjige, naj bi bila pravec ob že potrebni večji reformi kazenskega zakonika. Na kraju naj samo zaradi kuriozitet navedemo dvoje objasnitev pisatelja, ki so nad vse zanimive: Praksa kasacijskega sodišča v Beogradu ni imela v prvih treh letih uporabe novega k. z. niti enega primera očevalne odredbe s pridržanjem zločinca po izvršeni kazni (str. 105.). »Punoletni arnautski živalj bolje je shvatio

no i ko značaj krivičnog dela i značaj opšteg dela našeg krivičnog zakona, čak i ako nije čitao ni jedan projekat, nijedne motive i nijedan zakon. On zna jedan fakat da se dela do 14. godine ne kazne i on vešto zadovoljava svoj osečaj krvne osvete i izbegava krivičnu odgovornost maloletnika. Tamo dole dete ispod 12 godine drži pušku i ubija iz zasede svoga krvnika...» (str. 129.). Mislimo, da je številka 12 tiskovna napaka; kajti isto velja do 14. leta, a to daje stvari še večjo resnost!

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Pržić Ilija: Zaščita manjina. Beograd. Geca Kon, 1933. 328. str.

O problemu manjšin so pisali že mnogo in to z raznih vidikov (socijalni, moralni, politični in pravni vidik). Pisatelja zanima to vprašanje v prvi vrsti kot pravno vprašanje in se posebno prizadeva, da ne zaide na politično stran tega problema. Knjiga je razdeljena v sedem poglavij.

V prvem poglavju so orisane zamisli, iz katerih se je zaščita manjšin razvila (načelo narodnosti in načelo samoodločbe narodov). V drugem poglavju je opisan zgodovinski razvoj manjšinskega vprašanja. Zaščita manjšin se je do najnovejšega časa javljala v glavnem kot zaščita verskih manjšin, in sicer so se na te kakor tudi na določene narodnostne manjšine nanašali notranjdržavni pravni predpisi. Šele po svetovni vojni se zaščita manjšin javlja kot ustanova mednarodnega prava. To poglavje je podrobno opisano. Pisatelj bi rešitvi manjšinskega vprašanja v bivši Avstro-Ogrski lahko posvetil več pozornosti in vsaj omenil naj bi bil ureditev na Koroškem (utrakvistične šole); kajti to ureditev nemška znanost smatra za idealno, dočim je znano, da je za slovenski živelj pogubna. Obsežno je opisano, kako se je vprašanje manjšin razvilo v teku svetovne vojne in uredilo na mirovni konferenci. V tretjem poglavju pisatelj obravnava materijalnopravne vire prava manjšin sploh. Navedeni so dobesedno ali v izvlečku mednarodni in notranjdržavni pravni predpisi, ki se nanašajo na zaščito manjšin. Obsežno so navedeni pozitivni pravni viri zaščite manjšin v naši državi, pri čemer se pa pisatelj ne spušča v njih pravno vrednotenje, razen če izvzamem, da opozarja na zanimiv pravni primer *sui generis*, namreč da so v nekaterih mednarodnih dogovorih med Jugoslavijo in Italijo odredbe o zaščiti manjšin razširjene tudi na določene tujce (italijanske državljane v Dalmaciji in jugoslovanske državljane na Reki). Vprašanje pravne osnove slovenskih in hrvaških manjšin v Italiji bi pisatelj moral razložiti, ne pa se zadovoljiti samo z enim stavkom (str. 150.). Ko trdi tako dalje, da poskusi v tej smeri postajajo izven okvira mednarodnega prava, napravlja napako, ker te trditve ne podpira z dokazi. O pojmu manjšine, o čemer je govora v četrtem poglavju, si teoretiki še daleč niso edini. G. Pržić se v glavnem strinja z definicijo, ki jo daje Ito. Eno izmed najbolj zanimivih in temeljito obdelanih poglavij je peto, v katerem je pravno analizirana materijalna vsebina zaščite manjšin, in sicer pravice in dolžnosti, ki so priznane manjšinam na temelju mednarodnih pogodb in izjav. Kot pravice so naštete pravica do državljanstva, osebne svobodščine, verska svoboda, raba jezika, pouk v državnih šolah, zasebne verske ustanove in šole, denarna pomoč države in avtonomija nekaterih manjšin. Manjšine pa so pravno zavezane po mnenju pisatelja biti napram državi zveste in lojalne. Praktično najvažnejše je šesto poglavje: mednarodna jamstva pravic manjšin. Na kratko je obdelano jamstvo Zveze narodov,

pod katero je zaščita manjšin stavljena, nadalje, kakšno je postopanje za to pred Zvezo narodov ter odnos med Stalnim mednarodnim sodiščem v Haagu in zaščito manjšin. Ob koncu pisatelj osvetljuje na nekoliko straneh ta problem tudi s pravno politične strani. Sicer prihaja s tem preko svoje naloge, namreč da predoči vse pravne probleme mednarodno-pravne ustanove zaščite manjšin de lege lata. Vendar je to razmotrivanje tako važno, da ne bi smelo manjkati. Mi bi si želeli to stališče še temeljiteje podano.

V splošnem je reči, da je delo g. Pržiča jako uspela učna knjiga o zaščiti manjšin, pisana kritično in z globokim poznavanjem problema in bogato dokumentirana. V jugoslovanski pravni literaturi je to gotovo najbolj odlično delo z omenjenega področja in se toplo priporoča.

Dr. Ivan Tomšič.

Dr. Kušej Gorazd: Sodobna demokracija. Njene teoretične osnove in praktične oblike. — Ljubljana, 1933, »Sfinks«; str. 76.

Mladi avtor, ki se je uvedel v znanstveni svet že z drugimi spisi, hoče v tem, logično in miselno lepo zaokroženem delu pokazati, kje se nahaja stanišče demokracije v miselnosti in toku dejstvenosti današnjih dni. Stavil si je torej nalogo, ki bo vedno znova aktualna, dokler ho sploh še kaj zanimanja za demokracijo. Dobro se zavedajoč, da se mu more posrečiti namera samo raz čisto objektivno zrelišče, se izogiblje vsemu vrednotenju in sojenju in ne podaja, kakor prevesna večina pisateljev, ki obravnavajo demokracijo, zgolj lastne politične izpovedi. Mišljensko je spis precej zgoščen in se deli v to-le troje glavnih poglavij:

V prvem poglavju prikazuje, kako mora na izvestni stopnji kulturnega razvoja postati družba sama sebi problematična. Človek jame čutiti lastno osebnost in njeno svobodo kot vrednoto, ki ji skuša pridobiti veljavo tudi politično. Toda svoboda sama zase je v političnem oziru destruktivno načelo, dočim more človek živeti samo kot družbeno vezano bitje. Stremljenje, spraviti poedinčvo željo po svobodi v ravnotežno skladnost z nujnostjo njegove državno-družbene omejitve, je rodilo demokratični ideal političnega ustroja. V demokratični državi, ki si v nji dajejo vladani svoje postave sami, postane državna norma poedinca zato vrednota, njegova lastna vrednota.

Metode demokratične samovlade obravnava drugo poglavje. Pisatelj vodi čitatelja z večšo roko po svetu postulatov in fikcij, ki naj upravičujejo metode demokratične vladavine, in niza svoje kritične misli po redu, kakor izhajajo logično iz analize delovne hipoteze demokratične državne teorije, namreč stare pomožne konstrukcije, ki ji je ime družbena pogodba. Iz kritičnih izvajanj, vrstečih se kratko pa jedrnat v lepo sklenjeni zveznosti, izhaja, da juridični formalizem politične demokracije, njeno racijonalistično prirodno pravo, mehanična narava njenega večinskega načela in pa njeno relativistično naziranje o svetu in socialnih vrednotah ne morejo biti več, nego zelo labilna podlaga politične stalnosti in da je organizatorična moč demokratične doktrine nedostatna. Ker prehaja demokratična vladavina zavoljo tega celo v klasičnih državah svojega nastanka in zobliskovanja iz krize v krizo in ker naštete slabine ogrožajo celo obstoj demokracije same, se po avtorjevem mnenju vsiljuje misel, »da je treba najti pravi politični, to je družječi, skupnost ustvarjajoči in ohranjajoči element in pokazati, da sta nacionalna in razredna demokracija tisti skupnostni ureditvi, ki polagata nanj

vso važnost, ne da bi pri tem izključili demokratične misli poedinčeve svobode in dobrobiti, ki pa bosta šele mogoči, ko bo skupnost po novi ureditvi dosegla brezizjemno notranjo enotnost.« Na vsak način odpira to tretje poglavje v svojih nadaljnjih izvajanjih razglede v svet težke politične in socijalne problematike, v katerem se bo posamezni čitatelj znašel pač tako, kakor mu dovoljuje njegovo socijološko znanje o družbenih stvorinah, ki ju imenujemo narod in socijalni razred.

Slovenska demokratična literatura po številu publikacij gotovo ni bujna. Zato je ne velika pa vsebinsko bogata Kušejeva knjiga dogodek, ki ga je v kroniki naše ustavno-filozofične in znanstvene politične literature vidno označiti. Avtorjeva izvajanja, ki se v njih tehtni argumenti medsebojno podpirajo v sklenjeni vrsti, so skoz in skoz znanstvenega značaja in zahtevajo od čitalca že precej politične in ustavnopravne izobrazbe. Dasi so njegovi dokazi konkludentni sami po sebi, ilustrira njih vsebino vendar večkrat še z mnenji priznanih strokovnjakov, kakor so Barthélemy, Duguit, Kelsen, Schmitt, Heller, Marriott, Groethuysen i. dr. Zaradi teh in drugih vrlin želimo stremljivemu znanstveniku obilo nadaljnjih uspehov, knjigi pa mnogo čitalcev. Saj je tudi politična izobrazba važna tvorna dobrina vsakega naroda.

Ogris A.

Dr. Bajič Stojan: Delavsko in nameščensko pravo. Ljubljana, Ljudska Tiskarna v Mariboru, 1933, Str. 360, Din 70.

Delo nosi podnaslov »Komentar k §§ 206 do 251 in 324 do 342 obrtnega zakona«. S tem sta določena tako obseg kakor tudi oblika prikazanega dela. Knjiga obravnava namreč v obliki jako obširnega komentarja službenopravno razmerje onih uslužbencev, čijih službene pogodbe urejajo navedene zakonite določbe zakona o obrtih iz leta 1931. Vendar pa naj ne bo s tem rečeno, da je snov pretežno privatnopravna. Omenjena pravna razmerja posegajo namreč preko zasebnopravnega okvira tako pogosto, da je često težko določiti mejo, ki naj loči zasebno pravo od javnega. In ker so javnopravni predpisi v prvi vrsti postavljeni v prid oseb, ki dajejo svojo telesno ali duševno moč v službo drugim, je naravno, da jih je pritegnil pisec tudi v območje svojega prikazovanja, saj izpopolnjujejo drugo stran službenih razmerij. Tako tolmači knjiga podrobno in natanko vse pravice in dolžnosti delavcev in nameščencev iz službene pogodbe, bodisi da so urejene v zakonu o obrtih, bodisi v drugih predpisih, v prvi vrsti v zakonih o zaščiti in zavarovanju delavcev.

Knjige same pa ne odlikuje le dejstvo, da je pritegnil avtor v prikaz vso raznoliko, s številnimi zakonitimi predpisi urejeno delavsko in nameščensko pravo, ki daje zbrano na tak način gradivo za tolmač k dvema poglavjema zakona o obrtih. Na enaki višini stoji tudi način tolmačenja. Povsod razčlenjuje pisec strogo analitično posamezne določbe in jim skuša oteti vso njih vsebino do zadnjih potanjnosti. Ne bo ostalo dosti vprašanj iz vsakdanjega življenja, ki bi knjiga ne dajala nanje odgovora. Posebno točno so opredeljeni osnovni pojmi, sestavni deli službene in delovne pogodbe; iz njih gradi pisec tolmačenja, ker se je mogel naravno poslužiti praktičnih, že po sodiščih razsojenih primerov le v dokaj neznatni meri.

Poleg navedenih odlik moramo ceniti prikazano delo tem višje, ker je eno izmed redkih publikacij, ki se bavi z delovnim pravom v naši literaturi. V tem pogledu je Bajič oral sploh ledino, saj je knjiga

izšla skoro istočasno kakor dve drugi, a manjši (Politeo, Reisman). Kakor glede celine tako tudi glede na posamezna vprašanja (n. pr. obrat in podjetje, kolektivna pogodba) pri nas doslej še ni bilo dosti ali skoraj nič pisano. Pričakujemo, da bo vse to razširilo knjigo še bolj kakor jo je doslej, saj to povsem zasluži.

Dr. R. Sajovic.

Dr. Popović Djura: Klasici medjunarodno-pravne doktrine. Beograd, Izdavačka knjižara Rajković, 1933, str. 122.

Kot uvod v to knjigo je podan na čelu kratek pregled zgodovine mednarodnopravnih razmerij, ki jo deli avtor v 3 dele: do vestfalskega miru, do dunajskega kongresa in do osnovanja Društva narodov. Zatem pa sledo podatki 12 pisateljev »apostolov meddržavnega prava«, ki so v svojih delih udarjali temelje meddržavnemu pravu. V prvem poglavju so orisani de Vitorio, Soto, Suarez in Gentilis, celo drugo poglavje zavzema oče mednarodnega prava Hugo Grotius, tretje poglavje izpolnjujejo Selden, Zouch, Pufendorf, Bynkershoek, Wolff, Vattel in de Martens.

V kratkih skicah so poleg skromnih življenjepisnih podatkov označeni glavni spisi imenovanih, analizirani po vsebini in pomenu za meddržavno pravo. Kakor podaja uvod zunanjo zgodovino meddržavnega prava in njega razvoj v praksi, tako ponazorjuje te skice razvoj meddržavnopravne doktrine, od prvih početkov, ko se je pojavljala še kot sestavina drugih ved, do osamosvojitve. Čitatelju in mlademu pravniku, ki mu je knjiga v prvi vrsti namenjena, se podaja tako pregledna slika o postanku meddržavnega prava, prikazana na vodilnih idejah imenovanih pisateljev. Kot uvod v študij meddržavnega prava in v prvo informacijo je zato knjiga prav priporočljiva.

Dr. R. Sajovic.

Zbornik znanstvenih razprav. IX. letnik. Ljubljana, Proforski zbor juridične fakultete, 1933, str. 232, Din 50.

Prvi zbornik, obsegajoč več razprav, ki je izšel po dr. Majaronovi smrti, je posvečen spominu tega velikega prvoboritelja za ljubljansko univerzo. (Osmi letnik je prinesel le dr. Bilimovičovo razpravo »Nauk o konjunkturah«.) Posvetitev Majaronovemu spominu ni torej le čin pietete, marveč tudi zaslužena oddolžitev delu moža, ki je zastavil vse svoje sile v prid visoki znanstveni ustanovi.

V letošnji zbornik je prispevalo osem profesorjev. V področju pravne filozofije spadata dve obširni razpravi: dr. Furlana »Problem realnosti prava« in dr. Spektorskega »Usoda ideje naravnih zakonov v socijalni filozofiji? Pravno zgodovino zastopata dr. Polec s prispevkom iz domače zgodovine »O odpravi nevoljništva na Kranjskem« in dr. Korošec »Usoda rimskega prava v Angliji«. Svoje prejšnje študije iz obligacijskega prava dopolnjuje dr. Lapajne s tehtno razpravo »Regresni zahtevki našega državljanskega prava«. Iz našega novega kazenskega prava sta dve obširni in aktualni razpravi dr. Dolenca »Opredelelitev kriminalne in civilne prevare« ter Maklecova. »Pravna narava odredb zoper otroke in mlajše maloletnike v kazenskem pravu kraljevine Jugoslavije«. Iz javnega prava je povzet članek dr. Jurkoviča »Javni interes«.

Kakor kaže to vsebinsko kazalo, mora vzbuditi knjiga zanimanje prav vsakega pravnika, ako ga kaže poleg svojih poklicnih dolžnosti tudi še za pravo. Zato naj ne bo brezuspešen klic novo ustanovljenega društva. »Priateljstvo Juridične fakultete«, ki vabi v svoj krog. Ne bi smelo biti pravnik, ki bi ne bil njega član.

Dr. R. Sajovic.

Loewenfeld Philipp: Das Strafrecht als politische Waffe. (Die sozialistische Rechtsidee. Heft 1.). Verlag J. H. W. Dietz Nachf., Berlin, 1933. Str. 48.

Ta brošura je izšla dne 1. februarja 1933., torej pred zmago Hitlerjevega režima. Uprav zato je zelo poučna, saj nam prikazuje tisto globoko brezdnost, ki je že prej nastalo med nacionalnimi socialisti in socialnimi demokrati. Pisatelj je član društva socialno demokratičnih pravnikov v Nemčiji, njegov namen je bil dokazati, da je šel razvoj kazenskega prava od Weimarske ustave dalje vseskozi na stroške demokracije, a da je bilo baš kazensko pravo orožje zoper demokracijo. Za zakonodajo se sklicuje na dejanske argumente: odpravljena je bila porota; utesnjena možnost revizije; privatne tožbe se lahko odklanjajo zaradi »majhne pomembnosti«; uvedla so se izjemna sodišča; pri »monstre procesih«, ki trajajo nad 6 razpravnih dni, zoper sodbe ni pravnih sredstev; pri skandinavskih sodiščih je dopusten samo, alternativno ali priziv ali revizija; dokazno postopanje se sme skrčiti po svobodni oceni sodišča (to velja tudi pri nas in ni nič protidemokratskega, opomba poroč.); pravice braniteljev so bile »robustno« skrajšane, — skratka: vse to se bliža z naglimi koraki splošni uvedbi »prekih sodišč«. V pravosodju, ki se tičejo veleizdaje, državne izdaje in političnih umorov, je zavladala skrajna pristranost. Mestoma citira doslovno sodbe, ki se čitajo v resnici kakor neslana šala. Ves predočeni material bi nas silil k vprašanju, ali je vse to mogoče, ko ne bi vedeli, kaj se je zgodilo — v politiki. Spis napoveduje nadaljevanje socialistično orijentiranih brošur, ali da ostane ta napoved pod novim režimom le na papirju, o tem smo prepričani.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Lindemann Curt: Gibt es ein eigenes Wirtschaftsstrafrecht? Verlag von Gustav Fischer, Jena. 1932. Str. 95. Cena 5 M.

Če se hudo ne motimo, se v jugoslovanski pravniški književnosti še ni pisalo o »gospodarstvenem kazenskem pravu« kot zaokroženi grani kriminalne politike, dasi imamo tako v občnem kazenskem zakoniku, kakor tudi v raznih tako zvanih stranskih kazenskopravnih zakonih celo vrsto zločinov, ki spadajo po svoji svrhi v to skupino in dasi povojne gospodarske krize naravnost silijo, da bi se z njimi ukvarjali prav posebno intenzivno pod posebnimi vidiki. Na kraju prikazane monografije je med dolgo vrsto uporabljenih znanstvenih pripomočkov navedenih preko dvajset nemških knjig ali vsaj samostojnih razprav, ki so posvečene izrazito tem problemom. Brez dvoma bi se morala naša kriminalna politika usmeriti tudi na to plat, a dober pregled, kako naj bi se to zgodilo, nam nudi prikazano Lindemannovo delo, ki je izšlo kot dvanajsto izmed publikacij: »Schriften des Instituts für Wirtschaftsrecht an der Universität Jena« (izdajatelja vseuč. prof. dr. J. W. Hedemann in dr. A. Hulck). Glavno zaslugo Lindemannove monografije zagledamo v sistematični obdelavi tistih deliktov, ki niso imovinski delikti v ožjem smislu besede (tatvina, prevara, bankrot i. pod.), ampak delikti javnopravnega običaja, ki uničujejo ali ogražajo imovino občestva kot centralne podlage nacionalne blaginje. Lindemann šteje semkaj zločine glede prometa z denarjem in vrednostnimi papirji, zločine v obratu trgovskih družb, kartelne zločine, zločine zoper javni kredit, industrijsko špijonažo (če sega v tujo državo), ogražanje preskrbe s surovinami in

življenjskimi potrebščinami in slednjič zločine zoper delovne moči. On pa je sam do sebe kritičen dovolj, da svoje porazdelitve ne smatra za popolnoma dokončno dognanje. Vsekakor je zakonodaja Nemčije glede zaščite narodne blaginje neprimerno bolj izobličena, kakor n. pr. naša in bi našim zakonodajnim činiteljem mogla dati marsikakšnih dobrih pobud. Druga, ne manjša zasluga prikazanega dela pa je dana po našem mnenju v tem, da pokaže in poudarja pomen posebnega gospodarstvenega kazenskega prava v Sovjetski Rusiji in v fašistični Italiji. Pod temi vidiki svetuje Lindemann, da naj se tudi v bodočem kazenskem zakoniku za Nemčijo sprejme posebno poglavje za čiste imovinske, posebno za gospodarstvene imovinske delikte. Dokler pa to ne bi bilo izvedljivo, naj bi vsaj učbeniki za kazensko pravo obravnavali ti dve materiji vsako zase. Misel je pravilna in zdrava zlasti za nas Jugoslovence, ki imamo v raznih zakonih vse polno določb, ki se tičejo gospodarstvenega kazenskega prava, pa se niti po višini sankcij, niti po pristojnosti ne ujemajo, ker spadajo zdaj pod kazensko, zdaj pod upravno sodstvo.

Dr. Metod Dolenc.

Péritch J. M.: La Confédération danubienne ou l'esprit de l'escalier. Posebni odtisek iz »Évolution«, Pariz, 1933, št. 1.

Dr. Rudinsky Joseph: La révision du Traité de Trianon. L'article 19 du Pacte de la Société des Nations. Librairie du Recueil Sirey, 1933, Pariz. Str. 265.

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv. XLIII. št. 5.: Perić Ž.: O izjednačenju bračnog prava u slovenskim zemljama. Todorović M.: Monetarna i ekonomska konferencija. Begović M.: Značaj mehra (venčanog dara) u šerijatskom pravu. Maksimović B.: Podela na gradjevinske zone. Bartoš M.: Pitanje realne susvojine na zgradama. Pržić I.: Tumačenja statuta Memela. Mikić Lj.: O sporazumu sa francuskim porterima. Milačić S.: Ratni dugovi uoči Svetske ekonomske i monetarne konferencije. Frantlović B.: Državni zastupnik i njegov predlog za ocenu prihoda u postupku za razrez tečevine. — Arhiv. XLIII. št. 6.: Novaković M.: Evolucija ideje mira. Stojković S.: O priznavanju stranih statustskih presuda i o primeni Haške konvencije o braku kod nas. Dr. Milačić S.: Uloga Ministra finansija u spremanju i izvršenju budžeta. Dr. Kovačević Ž.: Gradovi kao starateljske vlasti. Bartoš M.: Obaveznost šerijatskog prava. Dr. Tasić Dj.: O pravu nadzora Ministra narodne privrede nad Glavnim savezom srpskih zemljoradničkih zadruga. Stjepanović N.: Ima li mesta obnovljenju postupka kod upravne vlasti — i u slučaju kad je predmet i administrativno-sudski rešen? — Branić, št. 5.: Ivković D.: Advokat-predsednik, potpredsednik i kmet opštinskog suda. Dr. Lazarević A.: Tumačenje § 49 gr. sud. postupka u vezi sa zakonodavnom promenom stvarne nadležnosti sudova. Petrović V.: Rok privatne tužbe po zakonu o štampi. Knežević A.: O nadležnosti suda dobrih ljudi. Simić M.: Da li je izdavanje ovlašćenja odnosno dozvole po zakonu o radnjama od strane opšte upravne vlasti uslov za protokolaciju firme kod suda. — Branić, št. 6.: Perić Ž.: Porota. Vukčević R.: Obezbedjenje u stranoj moneti. Rostovcević S.: Da li presuda krivičnog suda kojom je optuženi zbog nehatnog dela proglašen za nekriva isključuje njegovu odgovornost za naknadu štete po gradj. zakoniku. Jović L.: O usvojenju. Milojković Lj.: Ko sve može, u mesto okrivljenika, izjaviti

pravni lek. Milojević B.: Da li ima mesta obustavi postupka u smislu § 236 od. III. Kp. za dela koja se gone po predlogu. — Mjesečnik št. 4. i 5.: Dr. Stefanović J.: Materijalna i formalna protivustavnost zakona i sankcija formalne protivustavnosti. Ivšić M.: Problem seljačke svojine. Dr. Dolenc M.: O povratu i ponavljanju u našem krivičnom zakoniku. Dr. Abramović J.: O prekovremenom radu u industrijskim poduzećima. Franolić V.: Maksimiranje kamatnjaka s narodno gospodarstvenoga gledišta. Dr. Tomašić D.: Socijalni razvitak triju jezničkih skupina. — **Policija št. 9. i 10.**: Dr. Goršić F.: Da li Ban može da bude ovlašćen za donošenje odredaba uz okvirne odredbe zakona? Dr. Lazarević A.: O sudskom proglašenju izvesnog lica za umobolno. Petković I.: Zašto bivša upravna vlast nije nadležna da rasmatra odluke — rešenja — prvostepene opšte upravne vlasti koje ova donosi povodom izvršenja sudskih odluka. Petrović T.: Zakon o radnjama. Stanković S.: Upravni zastupnici. — **Policija št. 11. i 12.**: Andjelković N.: O potrebi dopune propisa §§ 386, 391 i 395 Kz. Frantlović B.: Relativna nadležnost upravnih sudova. Gajić N.: Jedan prilog za potpuno i pravilno rešenje pitanja o zaštiti najnužnijega alata. Jakovljević A.: Banske uredbe kao dopuna zakona o opštinama. Zlatić M.: O disciplinskoj odgovornosti i kažnjivosti državnih i banovinskih službenika. Gosić F.: Kakvu dokaznu vrednost ima ugovor o zakupu potvrđen kod nadležnog suda? Milojević, B.: Još nešto o ocenjivanju sudija. Dželošević B.: O pravnim lekovima u krivičnim delima. — **Pravosudje br. 9. i 10.**: Primožić A.: Rad na unifikaciji pomorskoga prava i rješenje problema pomorske pomoći i spasavanja. Solovjev M.: Nešto o siromaškom pravu. Branković S.: Onus (necessitas) probandi. Rajčević V.: Udovičko uživanje kao knjižno pravo. Tasić M.: Nadležnost za rešavanje depozita iz § 895 grdj. zak. Mihajlović J.: Dva suprotna mišljenja beogradskog Kasacionog suda o § 172 S. gr. p. Korobov A.: Obustava postupka za posredovanje. Popović S.: Ko je nadležan za raspravu zaoštavština tajnih katolika t. zv. »Leromana«. Hiršl J.: O uticaju mirovanja postupka na postupak po tužbama zbog smetanja posjeda po novom Grpp. Verona A.: Nadležnost sudije pojedinca u gradjanskim pravnim stvarima. Rukavina B.: § 184 Kz. Broz B.: Rješenje suda da je neko lice dostojno rehabilitacije definitivno je i drž. tuž. nema prava žalbe. Lentgold L.: Da li udata žena može podneti predlog za gonjenje ili privatnu tužbu. Petrović B.: Krivična odgovornost krivca saučesnika (potstrekača-pomagača) s obzirom na propis stava 4 § 34 Kz. Boremović A.: Zakonodavna reforma u Litvi. — **Pravosudje št. 11. i 12.**: Otvaranje skupštine udruženja sudija i čitanje izveštaja. Referati: Izjednačenje zakonodavstva (Dr. Pavlović T., dr. Danić D., dr. Matijević I.); Organizacija sreskih sudova u južnoj Srbiji i Crnoj Gori (Andrejević A., Vuković M.); Stvaranje jedinstvenog kasacionog suda (dr. Savković J., dr. Baruh A., dr. Lazarević A.); Položaj sudijskog reda (Lesić I., dr. Kravina L., Jovanović S.); Ubrzanje i olakšanje sudjenja (dr. Mihajlinović F., dr. Sajovic R., dr. Munda A., Plakalović B.).